

dannelsen af Dampskibet „Elesvig“ til Troppe-transportskib. — Jeg skal endnu omtale, hvad jeg allerede før berørte, at der paa § 26 er kommet en Sum af 20,000 Kr. som første Bidrag til en Vaadeexpedition til Undersøgelse af Grønlands Østkyst. Der var forlangt et langt betydeligere Beløb, nemlig et Beløb af 200,000 Kr. som første Bidrag af en Sum af noget over 400,000 Kr., hvormed man vilde have været istand til samtidig at udføre en Expedition med Skib, der skulde gaa til den nordlige Del af Grønlands Østkyst og arbejde Sønder efter. Der er ingen Nødvendighed for, at disse 2 Expeditioner arbejde sammen, og jeg vil derfor anse det, der er bevilget, som en god Begyndelse, naar der ved Leilighed gives yderligere Bevilling.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Ogsaa jeg maa — desværre, siger jeg — trætte det høie Thing med nogle Ændringsforslag, som jeg ser mig foranlediget til at stille til Sagens 2den Behandling; heldigt vilde det jo være, om det var lykkes Regjeringen at komme til Enighed med det andet Thing, saaledes at man ikke behøvede her at stille Ændringsforslag af nogen væsentlig Betydning. Da dette imidlertid ikke er lykkes, maa jeg betrede den Vej, som jeg nu agter at faa ind paa. Under Kultusministeriet findes jo, som bekendt, en Del særlige Fonds, og jeg kan ikke andet end betragte det som min Pligt, da disse særlige Fonds nu ere givne under min Bestyrelse, at gjøre mit Yderste til, at de ikke gaa tilbage i deres økonomiske Forfatning, og særlig og ubetinget maa jeg gjøre denne Anstuelse gjældende ligeoverfor de gamle Fonds, som endnu have en virkelig Betydning ligeoverfor de Formaal, til hvis Fremme de ere indstiftede. Det gjælder da om Universitetet, om Kommunitetet, om Sorø Akademi og om det lærde Skolevæsen. Jeg har her 2 Ændringsforslag at stille: Det ene gaar ud paa, at Tilskudet til Universitetet fra Statskassens Side forhøies med 86,000 Kr., saaledes at man er sikker paa, at Universitetet i det kommende Aar ikke gaar tilbage, men dog ogsaa med den Begrænsning, at der ikke forlanges Mere af disse 86,000, end der i Aarets Løb viser sig at være nødvendigt. Fra Regjeringens Side stilles principmæssig Fordringerne høiere; Fordringen stilles, at man skal restituere Universitetet den Formue, som det injuria temporum har tabt ved de senere Aars Finansbehandling; men der er desangaaende jo forelagt et Forslag, som endnu ligger til Behandling i det andet Thing, og det vilde efter min Overbevisning ikke være rigtig paa Finansloven at fordrø Mere, end at status quo opretholdes, men at den da ogsaa ubetinget opretholdes. — Det andet Ændringsforslag, som forøvrigt deler sig i flere, angaar det lærde Skolevæsenes Budget. Det er nærmest stillet, henset til,

at der fra Regjeringens Side er forelagt et Forslag om en ny Lønningslov for det lærde Skolevæsen. Hvis denne nye Lønningslov skal kunne gennemføres, uden at man forbruger af det lærde Skolevæsenes Kapital, vil det være nødvendigt at lette det lærde Skolevæsen for en hel Del Udgifter, som i de senere Aar ere det paaførte, og som ikke i og for sig vedkommer det, særlig Udgifterne til Realundervisningen. Udgifterne til Realundervisningen høre efter min Overbevisning nærmest hjemme paa Sorø Akademiets Budget. En Del af disse Udgifter have altid været opførte der, og det vilde være naturligt og rimeligt at samle alle disse Udgifter herunder. For imidlertid at gjøre dette muligt, vil det da være nødvendigt at lette Sorø Akademiets Budget for en Udgift, der i enhver Henseende er Sorø Akademiets Budget uvedkommende, nemlig Udgiften til de kongelige Skolelærerseminarier. Efter at de kongelige Skolelærerseminariers egen Formue er opbrugt, har Udgiften til dem været udredt af Sorø Akademi hidindtil. Det er et af de Forslag, jeg stiller, at denne Udgift overtages af Statskassen. Ingen kan vel have nogen Tvivl om, at det er et Statsformaal at opretholde Skolelærerseminarierne; der er ingen Grund til at paabyrde den særegne Undervisningsanstalt, som kaldes Sorø Akademi, denne Udgift, ikke den fjerneste. Disse to Ændringsforslag har jeg anset mig for ubetinget forpligtet til at stille. — Jeg gaar dernæst over til 3 andre, som jeg, da jeg vil opstille de 2, anser det for hensigtsmæssigt at underkaste det høie Things Bedømmelse. Det første angaar Ansættelse af 3 nye Adjunker ved tre forskellige lærde Stoler. Det forekommer mig, at det er et Forsøg paa at trykke den offentlige lærde Skole ned, naar man negter at give fast Ansættelse til Lærere ved disse Stoler, naar det er aldeles bestemt paavisseligt, at disse Lærere ikke kunne undværes. Der er heller ikke i saa Henseende gjort nogen Indvending, Lærerne ere tilstede for Diebstiftet, men kun som Tilmlærere. Det synes mig, som sagt, at være at trykke det lærde Skolevæsen ned paa en Maade, som man ikke bør finde sig i, hvis det paa nogen Maade kan undgaa, naar man vil tvinge de lærde Stoler til at lade en stor Del af deres Undervisning besørge af Tilmlærere. Saadan Tilmlærereundervisning kan maaste i en stor By som Kjøbenhavn og maaste i enkelte andre større Byer gaa ligesaa godt som Undervisningen med faste Lærere, men det kan ikke gaa i Længden, ialtfald ikke, naar der er Tale om de smaa Byer; man faar ikke i Længden nogen virkelig dygtig Mand til at finde sig i det Liv, som maa føres paa en lav Gage, i en saadan lille By, ialtfald ikke naar han ikke har Udsigt til at faae en fast Ansættelse med dertil hørende Dyrknings- og Pensionsret. — Jeg har dernæst et Forslag at stille om Bevilling af en lille Sum til at sende en Mand til Grønland,